

**Fråga om utformningen av ett beslut om rätt till korttidsvistelse enligt
9 § 6 LSS**

Vid en inspektion av Vård- och omsorgsnämnden i Sala kommun den 13–15 november 2001 (JO:s dnr 4089-2001) uppmärksammades ett beslut (delegationsbeslut) daterat den 19 februari 2001 angående insats enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). I beslutet anfördes bl.a. följande.

Vård- och omsorgsförvaltningen beslutar att bevilja AA korttidsvistelse utanför hemmet i form av stödfamilj enl. §§ 7 och 9.6 Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)

– då AA tillhör personkretsen enl. § 1.1 LSS och

– då behov av sökt insats anses föreligga.

Beslutet gäller fr.o.m. 2001-02-15 och omprövas inom två år senast 2003-02-15.

JO konstaterade i protokollet från inspektionen att beslutet hade fått en sådan utformning att det rådde oklarhet om dess närmare innebörd och att yttrande skulle inhämtas från nämnden i frågan.

Vård- och omsorgsnämnden i Sala kommun anmodades att inkomma med utredning och yttrande när det gällde frågan om innebörden och utformningen av beslutet den 19 februari 2001 rörande AA. Remissvaret skulle även belysa frågan om i vilken utsträckning AA hade rätt att utnyttja den beviljade insatsen.

Nämnden lämnade som sitt remissvar en av utredaren BB upprättad tjänsteskrivelse. I skrivelsen anfördes bl.a. följande.

Utredning

/---/

I utredningen som ligger till grund för beslutet daterat 2001-02-19 finns inte uttryckt i vilken utsträckning AA:s mor önskade/ansökte om avlastning i form av stödfamilj. Information om i vilken utsträckning avlastningen sedermera har verkställts går endast att finna i ”undertext” vid en journalanteckning då modern önskar tätare avlastning ”än var tredje helg” över sommaren 2001. Beslutet i sig ger inte heller någon information om frekvensen för den beviljade insatsen.

CC har vid handläggarens sjukskrivning fått information direkt från handläggaren om att beslutet gäller avlastning i form av stödfamilj med 4 dygn per månad.

I dokumentationen tillhörande ärendet kan man se att handläggaren och modern haft samtal om hur insatsen fungerar. De har talat om sommaren 2001 då modern ansett att hon haft behov av tätare avlösning än var tredje helg då fritids stänger för sommaren. Handläggaren ”ger klartecken till att de kan använda icke utnyttjade dygn för en mera sammanhängande vistelse i stödfamiljen i sommar”.

Vidare kan man i detta beslut inte se om någon del gått den enskilde emot. Information om att ev överklagandehänvisning medföljt beslutet går inte heller att finna i dokumentationen. Det framkommer inte heller om beslutet kommunicerats enligt 17 § förvaltningslagen.

Beslutet har en giltighetsperiod på två år och skall omprövas senast 2003-02-15.

Yttrande

Vård- och omsorgsnämnden anser att problemet i detta ärende är att det inte framgår av utredningen vad som ansökts, dvs. hur ofta AA:s mor önskade denna avlastning. Beslutet överensstämmer visserligen med ansökan så som den framställs i början av utredningen, men då ansökan är så pass otydlig gällande omfattning av insats etc. blir också beslutet mycket otydligt. Det här pekar på vikten av att handläggaren förvissas sig om vad det är ansökan faktiskt gäller och då inte enbart i allmänna ordalag utan vad den konkret innefattar i form av insatsernas omfattning. Hur ofta, hur många dygn åt gången?

Enligt ovan kan man inte i detta beslut, eller i övrig dokumentation i ärendet, utläsa om någon del gått den enskilde emot, inte heller om någon kommunikation enligt 17 § förvaltningslagen eller överklagandehänvisning enligt 21 § förvaltningslagen varit aktuell. Härav får man dra slutsatsen att beslutet inte gick den enskilde emot.

Beslutet har ett förbehåll om omprövning vilket gör det möjligt att anpassa framtida insatser efter behov.

I ett beslut den 23 december 2003 anförde *JO André* följande.

Det finns inga särskilda bestämmelser i LSS om hur beslut enligt lagen skall vara utformade. Vägledning får därför sökas i förvaltningslagen (1986:223) och allmänna rättsprinciper. Förvaltningslagen innehåller få regler om utformningen av förvaltningsmyndigheters beslut. Vad som i detta avseende föreskrivs inskränker sig i huvudsak till att myndigheterna skall uttrycka sig lättbegripligt (7 §) och att de i allmänhet skall motivera sina beslut (20 §). Härutöver är det viktigt att ett beslut är tydligt. Av beslutet bör därför framgå vad den enskilde har ansökt om, vad han eller hon har beviljats och om beslutet helt eller delvis har gått sökanden emot.

Att ett beslut är tydligt utformat har stor betydelse för att den enskilde skall kunna förstå vilken rätt till hjälp han har. Om beslutet inte är tydligt kan det leda till problem vid verkställigheten av beslutet, problem för en domstol som skall pröva ett överklagande av beslutet och svårigheter vid tillsyn (se bl.a. Socialstyrelsens rapport Rättssäkerhet inom äldreomsorgen, februari 2001, och JO:s beslut den 6 april 2000, dnr 699-1999).

När det gäller beslut om t.ex. korttidsvistelse utanför hemmet enligt LSS ligger det i sakens natur att insatsen inte alltid kan anges så specificerat som krävs i andra fall eftersom det måste finnas möjlighet till viss flexibilitet i den praktiska verkställigheten av beslutet. Ett grundläggande krav är dock att det av beslutet i huvudsak går att utläsa omfattningen av en insats, inte minst för att den enskilde själv av beslutet skall kunna utläsa vilken hjälp som har beviljats.

AA:s moder hade ansökt om att AA skulle beviljas korttidsvistelse utanför hemmet. Av ansökan eller den utredning som gjordes framgår inte i vilken omfattning det förelåg behov av insatsen. Inte heller angavs i beslutet i vilken utsträckning som AA beviljades korttidsvistelse. Nämnden har inte heller genom den utredning som har företagits helt kunna klarlägga vad ansökan avsåg eller i vilken omfattning nämnden beviljade insatsen.

Såsom beslutet om korttidsvistelse för AA utformats har det inte varit möjligt för modern att med utgångspunkt i själva beslutet avgöra vilken hjälp de fått och om den beviljade insatsen tillgodosåg hennes önskemål. En domstol skulle ha haft svårt att i sak pröva ett eventuellt överklagande av beslutet. Nämndens beslut i det aktuella ärendet var sammanfattningsvis inte tillräckligt tydligt utformat.